

Vecernji list, 29. rujna 2002.

Veleposlanik Peter Semneby, voditelj Misije OEES-a u Hrvatskoj

Slučaj Bobetko Hrvatsku neće vratiti unatrag

Razgovarao: Borna Keserovic

O slučaju Bobetko i suradnji Hrvatske s Haagom, kao i o drugim međunarodnim obvezama i uvjetima za euroatlantske integracije, razgovarali smo s veleposlanikom Peterom Semnebyjem, voditeljem Misije Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OEES).

- **Hrvatska suradnja sa sudom u Haagu dio je mandata misije OEES-a koja nadgleda ispunjavanje uvjeta za pristup euroatlantskim integracijama. O hrvatskom stavu u slučaju Bobetko i Vas je izvijestio ministar Picula. Kako će se odluka o neizrucivanju generala Bobetka odraziti na položaj Hrvatske na međunarodnoj sceni?**

- Hrvatska, kao i ostale zemlje, mora potpuno suradivati s Haaškim sudom. Želio bih posebno napomenuti da ponašanje vlade u slučaju Bobetko pomno prate i hrvatski međunarodni partneri. Ne mogu nagadati što će se dogodati, ali uvjeren sam da će Vlada naci razumno rješenje za izlaz iz trenutacne teške situacije.

- **Haag je vjerojatno najbolnija međunarodna obveza Hrvatske koja, međutim, još treba ispuniti niz drugih uvjeta za euroatlantske integracije. Koliko je postignuto na tome putu?**

- Za Hrvatsku su sada najvažniji politicki uvjeti za članstvo u Europskoj uniji. Dok Hrvatska službeno ne bude pozvana na pregovore o članstvu, prioritet su tzv. kopenhagenski kriteriji. To uključuje razvoj politickog sustava, civilnog društva, pravosuda, a posebno su za Hrvatsku bitni povratak izbjeglica i stvaranje pravnog okvira za zaštitu nacionalnih manjina u skladu s europskim standardima. Nadam se da će na tim pitanjima doći do nacionalnog konsenzusa.

Zadovoljni Nacrtom zakona o manjinama

- **Ustavni zakon o manjinama još je u saborskoj proceduri, a s njime je ovih dana u Zagrebu upoznat i visoki povjerenik OEES-a Rolf Ekeus. Koliko ste zadovoljni sadržajem zakona, a koliko brzinom donošenja?**

- Sadašnji Nacrt zakona prilično je dobar. Postoje neki aspekti koji se mogu poboljšati, poput uvjeta rada samouprava nacionalnih manjina. Naravno, tu nisu najbitniji pojedini detalji, nego koliko taj zakon odražava konsenzus, te da je opceprihvatljiv za manjine. Vjerujem da će taj akt biti uskoro usvojen i da će to biti dobar zakon. Smatram kako će to biti velik korak naprijed za Hrvatsku i da će njime steci pozitivne ocjene.

Istodobno, iznimno nas brine neodržavanje dodatnih izbora na lokalnoj i regionalnoj razini koji su se trebali održati 90 dana nakon objave rezultata popisa stanovništva. Trenutacno postoji 74 lokalnih vijeca u kojima su nacionalne manjine premalo zastupljene. Rok za održavanje dodatnih izbora istekao je prije dva tjedna. Premala zastupljenost nacionalnih manjina ne može se dopustiti kao nešto trajno.

- **Zakon o manjinama jedan je od uvjeta za povratak izbjeglica, glavnu preokupaciju misije OEES-a u Hrvatskoj, a ključnim za to istice se povrat imovine. Jeste li tu zadovoljni dosad učinjenim?**

- Osim zakona o manjinama i povrata imovine, postoje još neki važni uvjeti za povratak izbjeglica, poput sigurnosnih mjera i ekonomskog okruženja. Tu su i problemi s birokracijom na koje povratnici nailaze. Ključna je stvar za povratak ipak stambeno zbrinjavanje i vraćanje imovine. Tu ima pozitivnih pomaka i pozdravljamo Vladino naknadno dodavanje krajnjih rokova za povrat privremeno zauzete imovine. Početkom kolovoza bilo je otprilike još osam tisuća domova koji su zauzeti.

- **Postavljeni rok predviđa povrat imovine do kraja godine, ali taj bi proces mogao potrajati i duže.**

- To je ambiciozan cilj i drago nam je što Vlada pred sebe postavlja takve ciljeve. Čak i ako ne bude postignut, prema zakonu Vlada će morati platiti naknadu vlasnicima sve dok im domovi budu zauzeti. Važno je to da zakon sadrži takvu obvezu u slučaju da rok za povrat imovine istekne. Postoje i drugi oblici imovine gdje nismo vidjeli neke pomake. Tu se radi o zemljištima i poslovnim prostorima, koji su bitni za život ljudi koji se žele vratiti. Očekujemo nova zakonska rješenja koja će pokriti ta pitanja. Istaknuo bih još i problem s povratnicima nositeljima stanarskih prava koji nemaju više gdje živjeti u Hrvatskoj. Onima koji se žele vratiti mora se naci odgovarajući smještaj i za njih treba uspostaviti poseban program. Povratak izbjeglih uvjet je za povratak Hrvatske u Europu.

Zakone o medijima uskladiti s europskima

- **Neriješeno je i pitanje pretvaranja HRT-a u javnu televiziju. Kako ocjenjujete stanje medija u Hrvatskoj?**

- Ima napretka na tom području, no mislim da smo tek na pola puta. To je pitanje također od iznimne važnosti za Hrvatsku, odnosno da se zakonodavstvo o medijima uskladi s europskim. Još valja postaviti zaštitne mjere protiv izravnog utjecaja politike na medije. Ne kažem da se to događa danas, ali važno je da takav mehanizam postoji.

- **Status rješavanja svih tih pitanja istaknuli ste u svom prvom polugodišnjem izvješću o stanju u Hrvatskoj. O čemu ćete Stalno vijeće OEES-a u Becu izvijestiti potkraj godine?**

- Priznat ću da je Hrvatska napravila napredak što se tice povrata imovine, a bit će mi iznimno drago budem li mogao i izvijestiti da je ustavni zakon o nacionalnim manjinama usvojen. Naglasit ću da je potrebno uložiti još mnogo napora kako bi se omogućio održiv povratak svih koji se žele vratiti.

- **Je li stoga realno očekivati da će taj polugodišnji izvještaj biti i posljednji misije OEES-a u Hrvatskoj, što priželjkuje hrvatska vlast?**

- Jedan od naših glavnih ciljeva je da pružimo potporu pristupanju Hrvatske euroatlantskim integracijama tako što ćemo pomoći da ispuni uvjete potrebne da bi se u njih uključila. Tako da vjerujem da postoji nekoliko stvari u kojima bismo mogli pomoći i slijedeće godine.

- **Govori se da bi slučaj Bobetko mogao izazvati nove izbore i destabilizirati zemlju što bi, kako strahuje dio javnosti, neke integracijske procese moglo vratiti na početak.**

- Vjerujem da ćemo izbjeći nazadovanje i siguran da ćemo u tome uspjeti. Također vjerujem da većina političkih snaga u Hrvatskoj gleda na euroatlantske integracije kao na strateški cilj.

Suci srpske nacionalnosti teško do posla u mjestima pogodena ratom

- **Mnogi od problema izvire iz nesrednog i zagušenog pravnog sustava koji se smatra glavnom zaprekom hrvatskom približavanju europskim integracijama.**

- Potrebna je temeljita reforma pravosuđa. Treba se riješiti cijelih kategorija sudskih slučajeva, a također se moraju uložiti znatni napor u obuku zaposlenih u pravosuđu jer postoji manjak sudaca u ruralnim područjima. Istodobno, nastavljamo dobivati izvješća kako neki dobro kvalificirani suci srpske nacionalnosti ne dobivaju radna mjesta u ratom pogodnim područjima.